

Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár

Nemzetközi tudományos szeminárium
Beregszász, 2019. május 23–24.

Tanulmánykötet

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23–24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár

Nemzetközi tudományos szeminárium
Beregszász, 2019. május 23–24.

Tanulmánykötet

Szerkesztette:
Bárány Erzsébet

II. RF KMF – „RIK-U” Kft.
Beregszász–Ungvár
2020

ETO 81'1:061.3(477.87)

B 19

A kiadvány a 2019. május 23–24-én Beregszászban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszéke által rendezett *Baleczky Emil – nyelvész, költő, tanár* című nemzetközi tudományos szemináriumon elhangzott előadások anyagát tartalmazza. A kötet a neves szlavista születésének 100. évfordulója kapcsán az életét, az oktatói, a nyelvészeti és az irodalmi tevékenységét bemutató tanulmányokat adja közre.

Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa (2020.08.27., 5. számú jegyzőkönyv).

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Filológia Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztette:

Bárány Erzsébet

Lektorálta:

dr. Bárány Béla, PhD (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

dr. Gazdag Vilmos, PhD (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

A magyar nyelvű szöveget korrektúrázták:

a szerzők

Az ukrán és angol nyelvű szöveget korrektúrázta:

Kordonec Olekszandr és Vrábely Tamás

Műszaki szerkesztő:

Gazdag Vilmos

Borítóterv:

Gazdag Vilmos, Vezsdel László

ETO-besorolás:

a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára

A kiadásért felelnek:

Csernicskó István (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola megbízott rektora)

Orosz Ildikó (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke)

Dobos Sándor (a II. RF KMF Kiadói Részlegének vezetője)

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

**A kiadvány megjelenését
a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács támogatta.**

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua) és a „RIK-U” Kft. (cím: 88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkálatok: „RIK-U” Kft.

ISBN 978-617-7868-35-3

© A szerzők, 2020

© A szerkesztő, 2020

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23–24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

За редакцією:
Єлизавети Барань

ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ – ТОВ «РІК-У»
Берегове–Ужгород
2020

УДК 81'1:061.3(477.87)

Б 19

Збірник містить матеріали міжнародного наукового семінару «*Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин*», який відбувся 23–24 травня 2019 року в м. Берегове. До видання, присвяченого 100-річчю від дня народження видатного славіста, ввійшли статті про життєпис науковця, його мовознавчу, освітницьку діяльність та літературну творчість.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II (протокол №5 від 27.08.2020 р.)

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою філології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

За редакцією:

Єлизавети Барань

Рецензенти:

Адальберт Барань, кандидат філологічних наук (ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)
Вільмош Газдаг, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «філологія»
(ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Коректура угорського тексту:

авторська

Коректори українського та англійського текстів:

Олександр Кордонець та Томаш Врабель

Технічний редактор:

Вільмош Газдаг

Обкладинка:

Вільмош Газдаг, Ласло Веждел

УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опаціої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Відповідальні за випуск:

Степан Черничко (в.о. ректора Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Ільдико Орос (президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

За зміст опублікованих наукових робіт відповідальність несуть автори

**Друк збірника здійснено за підтримки
Угорської академічної ради Закарпаття**

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) та ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

ISBN 978-617-7868-35-3

© Автори, 2020

© Редактор, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, 2020

Зміст / Tartalom

ВСТУПНЕ СЛОВО	9
ELŐSZÓ	11
БАЛЛА ЕВЕЛНА: Мотив дороги в малій прозі Еміля Балецького	13
БАРАНЬ ЄЛИЗАВЕТА: Еміль Балецький – дослідник закарпатських українських говорів (перший етап наукової діяльності)	21
GAZDAG VILMOS: A szláv–magyar nyelvi kapcsolatok alakulása egy elfeledett keleti szláv jövevényszó regionális újjáéledése tükrében	41
ZOLTÁN ANDRÁS: Az „Ószláv nyelv” című egyetemi tankönyv (1968) fél évszázad távlatából	49
КАПРАЛЬ МИХАИЛ: Время надежд и разочарований русинской интеллигенции: еще раз к биографии Эмиля Балецкого	61
КОРДОНЕЦЬ ОЛЕКСАНДР: Концепт щастя у новелах «Цвіт щастя» Богдана Лепкого та «Счастье» Еміля Балецького	69
KOCSIS MINÁLY: Balezcky Emil és az ukrán nyelvemlékek	77
КРАВЕЦЬ ЛАРИСА: Лінгвофілософські виміри поняття «рідна мова»	83
LEBOVICS VIKTÓRIA: Balezcky Emil jogtalan elbocsátása az Eötvös Loránd Tudományegyetem archívumában található dokumentumok tükrében	93
ЛЯВИНЕЦ МАРИАННА: Ранняя поэзия Э. Балецкого	117
ЛЯВИНЕЦ-УГРИН МАРИАННА: Новые страницы биографии Эмиля Балецкого	127
МУШКЕТИК ЛЕСЯ: Фольклорно-етнографічні записи Еміля Балецького	165
TASKOVICS OKSZANA: Balezcky Emil útja a népi íróvá válása felé	177
CSERNICSKÓ ISTVÁN: A szláv nyelvváltozatok kategorizálásának kérdése Kárpátalján	183
ЧОНКА ТЕТЯНА: Прозові твори Еміля Балецького: стиль, тематика, проблематика	223

КОНЦЕПТ ЩАСТЯ У НОВЕЛАХ «ЦВІТ ЩАСТЯ» БОГДАНА ЛЕПКОГО ТА «СЧАСТЬЕ» ЕМІЛЯ БАЛЕЦЬКОГО

ОЛЕКСАНДР КОРДОНЕЦЬ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

kordonec@gmail.com

The article attempts to trace the originality of understanding the concept of happiness in the miniatures “Bloom of Happiness” by B. Lepkyi and “Happiness” by Emil Baletskyi, to identify typologically similar features in the works of two artists. Both writers worked in small prose genres in the first half of the twentieth century, were interested in philosophical and psychological issues, gave an original interpretation of the phenomenon of happiness.

Доба першої половини ХХ ст. принесла значні зміни як у суспільне, так і мистецьке життя Європи. Уже кінець ХІХ століття засвідчив поступове назрівання кризи позитивістичного світогляду, що панував на той час у Західній Європі. Поступово піддавалися сумніву та ніби розмивалися, здавалося б, цілком зрозумілі та кришталево чисті принципи класичної філософії і перш за все тому, що вони, попри їх привабливість, не дуже узгоджувались із життям, яке виявилось багатограннішим та складнішим за певні постулати. Воно засвідчувало себе швидше відносним, ніж абсолютним, скоріше неоднозначним, ніж однобічним.

Якщо представники класичної філософії ХІХ ст. стверджували, що розум є вищою і найціннішою частиною людської психіки, то у їхніх наступників на перший план виходять інші – ірраціональні та підсвідомі чинники, які масштабами й силою дії перевершують розум. Засновниками некласичної філософії вважаються А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше.

В українському письменстві процеси оновлення мистецько-філософської парадигми виявилися дещо пізніше, на самому зламі двох епох – ХІХ і ХХ століть. Зміна естетичних орієнтирів відбувалася як під впливом нових західноєвропейських ідей, так і завдяки іманентним відроджувальним національним процесам. Модернізм підніс українську літературу на якісно новий рівень.

Значна роль в оновленні української малої прози належить таким митцям, як Б. Лепкий. Народжений в Австро-Угорщині, часто перебуваючи далеко за межами батьківщини, письменник чутливо реагував на нові віяння в мистецтві, тож уже у своїх ранніх творах,

написаних на зламі століть, засвідчив тенденцію до розширення проблематики, зокрема звертався до філософських тем. Яскравим прикладом цього є мініатюра «Цвіт щастя» Б. Лепкого.

Ще одна багатогранна творча особистість, якій довелося майже все життя провести далеко від рідного краю, – це закарпатець Еміль Балецький. Він більше знаний як мовознавець, що цікавився закарпатською діалектологією та історичною українською лексикологією, педагог та перекладач. Майже невідома ще одна сторона його діяльності – це художня творчість, хоча писати він почав ще у шкільні роки. Як слушно відзначає Є. Барань, «період його поетичних устремлінь довгий час залишався невідомим (сам не згадував про етап свого життя, пов'язаний з літературною творчістю), попри те, що у свій час він був найперспективнішим російськомовним поетом краю» (Барань 2018: 159). Не менш цікавою від лірики є і проза Е. Балецького. Вона хоч і невелика за обсягом, але оригінальна тематикою та проблематикою. У новелах та мініатюрах письменника, так само як і в творах Б. Лепкого, відчуваються віяння модерних течій.

На сьогодні маємо численні здобутки у вивченні новелістики Б. Лепкого (праці М. Ільницького, Ф. Погребенника, М. Ткачука, Н. Буркалець, М. Зушмана та ін.), натомість проза Е. Балецького є майже недослідженою (як виняток можемо назвати підготовлене А. Золтаном та М. Капралем видання літературної спадщини письменника, до якого додається цікава передмова). Цілком закономірною в такій ситуації є і відсутність порівняльних досліджень малої прози Богдана Лепкого та Емілія Балецького. Тож вважаємо обрану нами тему перспективною, такою, що дасть можливість простежити типологічні збіги та повніше розкрити своєрідність, багатогранність розвитку української малої прози першої половини ХХ ст.

Б. Лепкого вже традиційно називають представником українського модернізму, в новелістиці якого яскраво простежується поетика психологічного ліричного імпресіонізму. М. Ткачук відзначає імпресіонізм як характерну ознаку стилю Б. Лепкого (Ткачук 2007: 45). Імпресіоністична стилістика письменника, за спостереженням ученого, поєднується з елементами символізму та національною традицією, утворюючи своєрідний стильовий синкретизм, що проявився як у поезії, так і в прозі Б. Лепкого.

Спробою власної інтерпретації складного філософського феномену – щастя – є мініатюра «Цвіт щастя». Б. Лепкий, як і кожний

митець, прагне осмислити саму суть цього явища, використовуючи для цього оригінальні символічні образи. Головний герой твору – хлопчик, який хоче зрозуміти, що ж таке щастя. Мати розказує дитині, що це – такий «гарний цвіт», який росте далеко за водою. Символічні образи цвіту й води стають наскрізними в мініатюрі, набувають багатоаспектних глибинних асоціацій. Так, цвіт щастя інтертекстуально перегукується з народними переказами про цвіт папороті. Автор наче вибудовує своєрідний асоціативний ряд, підштовхуючи читача до певного висновку: як неймовірно важко, практично неможливо знайти цвіт папороті, так само важко досягти в житті справжнього щастя, гармонії.

Бажання хлопчика нарвати цвіту щастя виливаються у фантастичні марення. Б. Лепкий не випадково обирає героєм дитину. Адже діти більше за дорослих схильні вірити у свої фантазії. На думку З. Фрейда, і діти, і дорослі люблять фантазувати. Якщо перші не завжди відділяють уявний світ від реального, то у дорослому віці людина через різні культурні й суспільні обмеження все рідше звертається до фантазій, гри (гра може бути й грою уяви), а отже, все менше відчуває себе щасливою (Фрейд 2002: 110–111).

Вночі хлопчик вирушає в подорож за цвітом щастя. Автор тільки окремими штрихами натякає, що це подорож уявна: *«Всі в хаті спали. Навіть стара, велика, чорна кітка, що звичайно в таку пору любила відбувати лови, лежала під печею, як грудка чорної землі»* (Лепкий 1990: 134). Незвичайність всього, що відбувається, нехарактерна поведінка тварини – все це свідчить, що дитина бачить сон, який не відрізняє від реальності.

Все навколишнє передається крізь призму бачення хлопчика (використання прийому «кута зору»), пейзажі набувають імпресіоністичного забарвлення. Митець прагне передати, зафіксувати мить такою, як її бачить маленький герой: *«Ранок був недалекий. На виднокрузі появилася вузький пасмужок, зразу блідий і невизначний, відтак усе більший і ясніший. Зорі блідли, блідло також і небо»* (Лепкий 1990: 133–134).

Автор відтворює слухові і зорові враження хлопчика, враховуючи особливості дитячої психології. Дитина сприймає світ безпосередніше, вона набагато ближча до первісної природи (яку наші предки сприймали одухотвореною), ніж соціально заангажована доросла людина, тому все навколо в уяві хлопчика постає живим. Зокрема, персоніфікованим є образ води, який у творі стає архетипним. Вода – один із основних міфологічних образів, на думку представників

давньогрецької натурфілософії, належить до чотирьох основних першоелементів всесвіту, тобто вода здавна уявлялася як сила, що дає життя. У той же час із первісних часів вода – це межа, перехід зі світу живих у світ потойбічний. У давньогрецькій міфології перевізник Харон перевозив душі померлих до підземного царства саме через воду – річку Стікс (Гловацька 1991: 262).

Хлопчик чує голос води, яка кличе його: *«Ходи, я занесу тебе на другий бік, там, де цвіте розкішна квітка щастя»* (Лепкий 1990: 134). Дитина кидається у воду, але хвиля відносить її від берега, *«раз у раз б'є, відбивається й далі несе і заносить малого хлопчину. Вже він по груди пірнув глибоко у воду, вже лиш головку видно, лиш руки, лиш волосся сплило...»* (Лепкий 1990: 134).

У наступному епізоді події отримують реалістичне пояснення: біля ліжка хворої дитини сидить лікар, який говорить: *«Коли сильна природа, так при Божій допомозі переможе. А як ні, то піде за щастям, за вічним щастям»* (Лепкий 1990: 134). Отже, образ води в мініатюрі – своєрідна межа між життям і смертю, яку майже перетнув головний герой (подібне трактування образу води зустрічаємо і в ранній новелі Б. Лепкого «Настя», однак у мініатюрі «Цвіт щастя» цей образ знаходить більш досконале художнє втілення, що свідчить про творчу еволюцію митця). Щастя у цьому світі не існує, це лише фантазія, а прагнення до щастя проникає у свідомість людини через колективне несвідоме. Тому прагнення до гармонії залишається з героєм протягом усього життя: *«Він знає, що... за водою не росте жодна квітка щастя... А все ж таки кидається у воду і йде за нею. Та чи дістане її? Хто знає?»* (Лепкий 1990: 135).

Відповідь на те, що таке щастя, намагається дати й Е. Балецький у мініатюрі «Счастье». Твір закарпатського письменника ближчий до реалізму, хоча з глибоким філософським підтекстом і містить ознаки святкового різдвяного оповідання. Як стверджує І. Буркут, різдвяне оповідання – це «жанр календарної словесності, що характеризується темпоральною зумовленістю: календарний текст «провокується» календарним періодом і пов'язаний із ним змістовно й сюжетно» (Буркут 2012: 68). Дослідниця відзначає, що час різдвяних оповідань може розширюватися до меж святкового періоду, коли спостерігаємо особливу емоційно-ціннісну інтенсивність (Буркут 2012: 69). Можна стверджувати, що такий період зимових свят починається зі Святого Миколая. Саме у такі моменти людина прагне глибше пізнати себе,

задумується над вічними істинами, зокрема, й над тим, у чому полягає щастя та чи можливо його досягти?

Сюжет мініатюри Е. Балецького нескладний. Героїня – проста вчителька, яка приїхала до міста на святкування дня Святого Миколая, організованого для педагогів округу, і чекає свою подругу. *«Но подруга не приходила... Снег падалъ большими хлопьями. Миллионы снежинокъ лепились на платье и ботинки учительницы. Порою девушка приостанавливалась и стряхивала съ себя белыя хлоп'я»* (Балецкий 2007: 91).

Автор малює картину міської вулиці імпресіоністичними мазками, що частково наближає його манеру до стилю Б. Лепкого, створює певну ліричну настроєвість твору. Щоб не змерзнути, вчителька ходить туди-сюди і кожного разу зупиняється перед вітриною книжкового магазину, *«где къ празднику были выставлены также и фонарики, и звездочки, и свечи и много разныхъ безделушекъ – подарки. Посередине витрины стоялъ большой св. Николай, а вокругъ него маленькіе Николайчики въ перемешку съ красными рогатыми чортиками»* (Балецкий 2007: 91).

Увагу героїні ця вітрина привертає не випадково: адже їй самій бажається відчути атмосферу свята і пов'язаного з ним дива. «Хронотоп різдвяних оповідань передбачає особливу філософську наповненість категорії часу: у лінійний, побутовий час вступає час циклічний, сакральний. Вплив святкового часу на буденний простежується в усіх різдвяних оповіданнях, типологічною рисою яких виступає мотив дива» (Буркут 2012: 71).

Ще одна особливість різдвяних жанрів – використання архетипу порогу, що часто переосмислюється як момент зміни, життєвого перелому, вияву своєї справжньої сутності. У мініатюрі Е.Балецького архетип порогу доповнюється мотивом зустрічі. Біля вітрини книжкового магазину вчителька стає свідком розмови шестирічного обірваного (ця деталь вказує на крайню бідність родини) хлопчика з матір'ю. *«Мальчикъ постоянно безпокоилъ мать: – Мамко, купишь ми того маленького Миколая! Не того великаго, что въ середине, ай того малаго! Мамко... Нищяя ничего не говорила, порой только ворчала, глядя на подарки, и мысленно уносила въ господскій домъ, где служила въ молодости. Тамъ всегда было много подарковъ!»* (Балецкий 2007: 91).

Загалом Е. Балецький виявляє себе майстром художньої деталі та мікрообразу. Прикладом цього є останнє речення в наведеній цитаті. Мати так само, як і дитина, підсвідомо мріє про подарунок, про диво,

але не сміє в цьому зізнатися, а тільки переноситься думками в той час, коли ще була можливість повною мірою відчутти святкову атмосферу.

Хлопчина виявляє вперту настійливість у проханні, він готовий заспівати колядку і навіть відмовляється від вечері (знову важлива деталь: вона складається з самого хліба, що ще раз підкреслює матеріальну скруту родини). Зрештою, мати піддається на вмовляння дитини і витягає дрібні монети. Але *«десятигеллеровая монета упала и покотилась по тротуару. Юрко съ матерью начали искать, но найти не могли»* (Балецкий 2007: 92).

І тоді вчителька робить вчинок, який символічно можемо назвати «переступанням» порогу, виявленням своєї внутрішньої сутності. Вона пропонує купити для хлопчини фігурку Святого Миколая і з радістю спостерігає за його реакцією: *«Юрко принялъ подарокъ и не зналъ, что ему сказать. Чтобы выразить свою радость онъ вертелъ игрушку и приговаривалъ: – Ой-ой, якій! Ой-ой! Нищяя въ это время нашла монету, закивала учительнице и сказала сыну: – Подякуй, хлопче, подякуй та пой дому!»* (Балецкий 2007: 92).

Вчителька залишається, а хлопець, радо виспівуючи колядку, йде з матір'ю додому. Здається, відчутти себе щасливим у цій ситуації зміг Юрко, але насправді смисл історії, яка набуває алегоричного і філософського характеру, глибший. Автор наче бажає натякнути читачеві про кілька важливих істин. Насамперед те, що щастя у простих речах і треба вміти радіти у житті навіть дрібницям. Найпоказовіше це виявляється у дітей, які сприймають світ безпосередніше (в аналізованих творах обидва письменники виявили себе майстрами відтворення дитячої психології). Але, мабуть, ще важливіше те, що треба вміти дарувати таку радість. Героїня, почувши розмову, на інтуїтивному рівні відчула необхідність творити добро, дати відчуття щастя людині, що так гостро його потребує.

Таким чином, у мініатюрах першої половини ХХ століття, зокрема й у творі «Цвіт щастя», Б. Лепкий розширює межі філософської проблематики, розкриває таємниці людської душі, взаємозв'язку людини й природи, ставить питання про можливість/неможливість здобуття щастя у людському житті. Б. Лепкий не дає відповіді, він ненав'язливо пропонує кожному читачеві самому вирішити цю вічну дилему. Схожими питаннями переймається й Е. Балецький, який у мініатюрі «Счастье» ніби попереджає нас: щастя у простих речах, у

любові до ближнього, а не в химерній гонитві за мрією, яка здатна перетворитися у постійний неспокій, біль та страждання.

У фрагменті «Цвіт щастя» Б. Лепкого виразніше виявляється струмись модернізму (символічні образи з глибоким смисловим підтекстом, переплетення реальності й фантастичного, недомовленість, широке поле інтерпретацій), тут не відчувається туги за чимось назавжди втраченим, але сумовитий ліричний серпанок надає творові неповторної настроєвості. Фрагмент Е. Балецького дещо ближчий до реалістичної поетики, хоча теж має виразний алегоричний підтекст. Однак на проблемно-тематичному рівні між творами обох письменників спостерігаються типологічні перегуки і розуміння складності та багатогранності концепту щастя.

Отже, мініатюри «Цвіт щастя» Б. Лепкого та «Счастье» Е. Балецького засвідчують розширення та ускладнення проблематики малої прози на українських землях в першій половині ХХ століття, її розвиток у річищі європейської модерної літератури, збагачення стильової палітри та поетики.

ЛІТЕРАТУРА

- Балецкий Э. 2007. *Литературное наследие*. Под. редакцией А. Золтана и М. Капраля. Nyíregyháza.
- Барань Є. 2018. Еміль Балецький – дослідник української мови (до 100-річчя від дня народження) // *Українська мова*. № 4. С. 150–161. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2018_4_18 (дата звернення 31.10.2019).
- Буркут І. 2012. Художні особливості хронотопу різдвяної прози: темпоральна зумовленість різдвяного оповідання // *Слово і час*. 2012. №11. С. 68–71.
- Гловацька К. 1991. *Міфи Давньої Греції*. Вид. 4-те, доп. К. : Веселка, 1991. 364 с.
- Лепкий Б. 1990. *Вибране* / [передм. М. Ільницького]. Львів: Світ. 181 с.
- Ткачук М. 2007 *Наративні моделі українського письменства*. Тернопіль: ТНПУ, Медобори, 2007. 464 с.
- Фройд З. 2002 Поет і фантазування // *Слово. Знак. Дискурс*. Антологія світової літературно-критичної думки. Львів: Літопис, 2002. С. 109–111.
- Золтан Андраш, Капраль Михаил. 2007. Предисловие. // Балецкий Э. *Литературное наследие*. Под. редакцией А. Золтана и М. Капраля. Nyíregyháza. С. 5–7.

Б 19 **Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин.**
Збірник наукових робіт міжнародного наукового семінару «Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин», Берегове, 23-24 травня 2019 року / Редактор: Єлизавета Барань – Берегове-Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II – ТОВ «РІК-У», 2020. – 236 с. (угорською, українською та англійською мовами).

ISBN 978-617-7868-35-3

Збірник містить матеріали міжнародного наукового семінару «Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин», який відбувся 23-24 травня 2019 року в м. Берегове. До видання, присвяченого 100-річчю від дня народження видатного славіста, ввійшли статті про життєпис науковця, його мовознавчу, освітницьку діяльність та літературну творчість.

УДК 81'1:061.3(477.87)

Наукове видання

Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин

Міжнародний науковий семінар
Берегове, 23-24 травня 2019 року

Збірник наукових робіт

2020 р.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту
ім. Ф.Ракоці II (протокол №5 від 27.08.2020 р.)*

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою філології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Редактор:

Єлизавета Барань

Рецензенти:

Адальберт Барань, кандидат філологічних наук (ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)
Вільмош Газдаг, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «філологія»
(ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Коректура угорського тексту:

авторська

Коректори українського та англійського текстів:

Олександр Кордонець та Томаш Врabelь

Технічний редактор: Вільмош Газдаг

Обкладинка: Вільмош Газдаг, Ласло Веждед

УДК: Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Відповідальні за випуск:

Степан Черничко (в.о. ректора Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Ільдико Орос (президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

За зміст опублікованих наукових робіт відповідальність несуть автори

Друк збірника здійснено за підтримки Угорської академічної ради Закарпаття

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II» (Прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, протокол №2 від 11.11.2019 р., зареєстровано в реєстрі за №6179 приватним нотаріусом І.В. Мацолою) та ТОВ «РІК-У»* (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) *Свідчення про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Підписано до друку 21.10.2020. Шрифт «Book Antiqua». Папір офсетний, щільністю 80 г/м².
Ум. друк. арк. 19,0. Формат 70x100/16. Замовл. №2792. Тираж 200.